

Realități Culturale

REVISTĂ DE ETNOGRAFIE, FOLCLOR ȘI CULTURĂ CONTEMPORANĂ

Ansamblul de muzică și dans popular
„Struguraș”, Ungheni

PAVEL POPA

75 ani „Struguraș”1

Mesaje de felicitare2

VETA GHIMPU MUNTEANU

Oraș desecretizat prin cultură.....5

LUCIA BACALU

Gheorghe Sasu — omul care a pus temelia Ansamblului „Struguraș”8

NATALIA MORARI

Răsfoind prin amintiri cu Nicolae Arseni.....10

SILVIA ZAGOREANU

Încoronat la „Struguraș”12

NATALIA MORARI

Dumitru Plaschevici: E o mândrie și o onoare să fiu dirijorul Orchestrei „Struguraș”14

LUCIA BACALU

Ucraineanca ce promovează, de patru decenii, dansul popular moldovenesc16

IRINA COTICI

Continuăm să fim parte a familiei „Struguraș”19

MARINA ZAMĂ

Ansamblul „Struguraș” este o filă importantă din viața mea, mereu deschisă.....21

ANA PELIN-POSTICĂ

Mulțumim, „Struguraș”, că ești22

LUCIA BACALU

Ungheni—Cernobil—Madrid. Un turneu cât o viață sau... cu prețul vieții23

COLEGIUL DE REDACȚIE

Pavel Popa, redactor-șef

dr. Varvara Buzilă,
Muzeul Național de Etnografie
și Istorie Naturală

dr. hab. Victor Ghilaș

dr. Mariana Cocieru

Veta Ghimpu-Munteanu,
Teleradio-Moldova

Gheorghe Nicolaescu,
muzicolog

Acest număr special al revistei *Realități Culturale* este dedicat aniversării a 75 ani de la fondarea Ansamblului de muzică și dans popular „Struguraș” din Ungheni.

Vizitați site-ul

www.casadeCreatie.md

Acest site reprezintă mijlocul tehnic, care ne permite să ogindim și să arhivăm activitatea cultural-artistică de amatori și a meșterilor populari din republică.

Site-ul conține **arhiva digitală a revistei Realități Culturale**, disponibilă gratuit.

Compartimentul **Librărie** prezintă informații privind literatura metodică-științifică, de artă autohtonă și universală, necesară pentru instituțiile primare de învățământ artistic din republică.

Rubrica **Evenimente culturale artistice** va ține la curent cititorul cu diverse evenimente din viața culturală a țării, contribuind la promovarea și popularizarea culturii naționale.

În curând, pe site va fi disponibilă o **hartă interactivă** a satelor, raioanelor și zonelor folclorice.

Societatea culturală

Casa de Creație a Republicii Moldova

Proiectul „Realități Culturale”

Tel./fax redacție: (022) 20-25-55
Telefoane: (022)20-25-53, 069392909 (Ion Șarban)
Mob.: 069 39 24 98 (Pavel Popa, redactor-șef)

ISSN 1857-4424

APARE CU SUPTUL
INSTITUTULUI CULTURAL ROMÂN

E-mail: casadeCreatie@gmail.com
Adresa: mun. Chișinău, str. București, 68, oficiile 338, 324
Paginare și machetare: Igor Condrea

75 ANI

Dragi colegi,

cu prilejul aniversării a 75 ani de la fondarea renumitului Ansamblu de muzică și dans popular „Struguraș” de la Palatul municipal de cultură Ungheni îmi produce o deosebită plăcere să adresez, tuturor membrilor formației, cele mai alese felicitări și noi realizări în activitatea pe care o profesăți zi de zi — studierea și promovarea tradițiilor muzicale și coregrafice ale neamului nostru.

Acest domeniu reprezintă o branșă foarte memorabilă pentru bunăstarea societății, care, la rândul său, aduce un obol considerabil la dezvoltarea și durabilitatea tânărului stat Republica Moldova.

Privite de către oamenii din exterior datinile noastre muzicale și coregrafice sunt apreciate, pe bună dreptate, adevărate manifestări folclorice incontestabile.

Desigur că noi, le cunoaștem însemnătatea. Noi știm ca ele promovează și totodată ascund mesaje profunde, despre conexiuni interumane și despre relațiile oamenilor, a oamenilor cu natura etc. Anume prin conservarea și valorificarea acestor cutume, noi apreciem și oferim însemnătate anumitor momente sau întâmplări din viață. Fiind studiate de către Măriile Voastre atât în cadrul expedițiilor folclorice cât și a nenumăratelor repetiții, Dumneavoastră încontinuu cizelați cu mult har și deosebită atenție murmurul doinei strămoșilor și șiragul pașilor dansanți împlețiți pe vecie cu obiceiurile și tradițiile zilnice ale noastre. Asemenea fapte culturale

complexe, poartă menirea, în primul rând, să organizeze viața de zi cu zi a oamenilor și să marcheze cele mai importante momente ale trecerii omului prin lume.

Datorită dragostei și dorinței de a promova cât mai pe larg arta muzicală și coregrafică tradițională, dar și profesionalismul și consecvența Domniilor Voastre, pe bună dreptate, Ansamblul de muzică și dans popular „Struguraș”, contribuie prodigios la formarea imaginii poporului nostru prin inimitabilitatea culturii spirituale produse de veacuri în baza identității poporului român formată de secole pe un substrat dintre multiple combinații ale elementelor atât dacice cât și romane, dar și cu diverse influențe din partea popoarelor migratoare în spațiul carpato-dunărean, dar și a celor care s-au format în vecinătatea ei, fiind singurul popor creștin ortodox dintre popoarele latine.

În această zi importantă, cu multă plăcere Vă exprim alese mulțumiri pentru efortul pe care îl depuneți la educarea tinerilor generații prin intermediul muzicii și a dansului tradițional, pentru valorificarea, promovarea și teaurizarea acestor obiceiuri dragi nouă.

Vă adresez cele mai cordiale felicitări, sănătate, prosperitate, multe bucurii și noi împliniri în familia Dumneavoastră — Ansamblul de muzică și dans popular „Struguraș”.

La mulți ani, „Struguraș”!

Cu respect,

Pavel POPA, coregraf, Maestru în Artă

„Struguraș”-ul nostru, ansamblul de muzică și dansuri populare de la Palatul de Cultură din Ungheni, împlinește 75 de ani de la fondare. Pentru istorie, e un termen nesemnificativ; pentru Ungheni — e imens. În această perioadă, Struguraș” a devenit parte integrantă a municipiului. Astăzi

nimeni nu-și poate imagina Ungheniul fără „Struguraș”, iar „Struguraș”-ul fără Ungheni.

Vă mulțumim că existați, vă mulțumim pentru devotamentul și munca dumneavoastră de zi cu zi.

Ansamblul „Struguraș” ne-a reprezentat mereu cu brio, oriunde și oricând, contribuind astfel la promovarea imaginii municipiului Ungheni și a oamenilor săi. „Struguraș” a educat generații întregi în spiritul dragostei pentru folclor, pentru tradițiile noastre populare, pentru frumos.

Nu întâmplător, fondatorului ansamblului, Gheorghe Sasu, și coregrafei Nina Pricladov, le-au fost conferit titlul „Cetățean de onoare al orașului Ungheni”. E un semn de

gratitudine și un omagiu adus acestor oameni talentați, iar în persoana lor, tuturor artiștilor din „Struguraș”-ul de ieri și de azi.

Cu ocazia frumoasei aniversări, transmit colectivului de muzicanți și dansatori, tuturor celor care au avut și au tangențe cu „Struguraș” sincere felicitări, însoțite de cele mai alese urări de bine, multe realizări frumoase în continuare, inspirație, cât mai mulți spectatori și aplauze. Să ne bucurăm și în continuare cu arta dumneavoastră, iar Primăria municipiului Ungheni va face tot ce-i stă în puteri să vă fie alături.

Cu mult respect,
Alexandru AMBROS,
primarul municipiului Ungheni

În aceste timpuri mai puțin favorabile pentru oamenii de cultură, când nu ne putem întâlni în sala de spectacole pentru a admira, la ceas aniversar, măiestria artiștilor de la „Struguraș”, propunem spre atenția cititorilor câteva crâmpoie importante din și pentru istoria colectivului.

În acest sens, s-ar cuveni să-i mulțumesc, în mod special, domnului Ion Șerban și colegiului de redacție, pentru deschiderea și amabilitatea cu care ne-au primit în casa „Realități culturale”. Astfel reușim să fim mai aproape de cei interesați de noutățile din domeniu și, eventual, de parcursul, realizările și oamenii „Struguraș”-ului, ansamblul care s-a născut și a crescut pe malul Prutului, la Ungheni.

S-au păstrat prea puține documente, care să ne vorbească despre începuturile ansamblului. Au rămas, însă, amintirile și un album ce se află în arhiva Palatului de Cultură, din care putem desprinde unele reperi privind promovarea artei muzical-coregrafice la nivel scenic în orașul de pe malul Prutului.

La început, a fost muzica. În anul 1946, câțiva instrumentiști, adunați în jurul legendarului Gheorghe Sasu, au pus temelia ansamblului care urma să devină unul dintre cele mai apreciate colective din republică și care a obținut, mai târziu, titlul „Model”.

Familia „Struguraș” înseamnă peste o mie de dansatori, instrumentiști și soliști vocali, oameni care s-au străduit, de-a lungul anilor, să ridice și să mențină la înălțime nivelul artistic, dar și starea de suflet, pentru că aici se înfripa dragostea și prietenia, aici era locul întâlnirilor și petrecerilor.

Desigur, meritul cel mare a revenit tot timpul conducătorilor: dirijori și coregrafi. Ei au știut întotdeauna cum să creeze o atmosferă plăcută, cum să atragă cât mai multă lume în activitatea artistică, dar, mai ales, să instruiască din punct de vedere profesional participanții, dornici de a apărea în

scena mare. Artiștii s-au afirmat mai întâi acasă, apoi au colindat lumea în lung și-n lat. Cele mai multe deplasări peste hotare au fost organizate de regretatul Gheorghe Bodolica, acordeonist și solist, conducător al Palatului de Cultură timp de 30 de ani. Plecărilor erau și sunt în continuare foarte atractive pentru artiști.

Fiecare perioadă din activitatea colectivului a fost marcată diferit, dar frumos. Chiar dacă astăzi orchestra și dansatorii sunt atestați separat, „Struguraș”-ul nu poate fi conceput altfel decât ca un tot întreg, pentru că mereu au lucrat împreună.

Fără îndoială, orice persoană trecută prin filiera „Struguraș”-ului a dat culoare și consistență acestuia. Mulțumim tuturor celor ce s-au îngrijit de păstrarea acestei comori — „Struguraș”, ansamblu cu care ne mândrim. Mulțumim pentru valorificarea muzicii și a dansului popular.

Ani rodnici în continuare, plini de realizări frumoase, dăruire și inspirație, „Struguraș”!

Cu drag și prețuire,
Silvia ZAGOREANU,
directoarea Palatului de Cultură din municipiul Ungheni

Colaborarea Orchestrei de muzică populară „Mugurelul” a Clubului Copiilor Dorohoi cu Ansamblul de dansuri „Struguraș” s-a materializat în perioada 09-10 decembrie 2017, la Festivalul Folcloric Transfrontalier „UNGHENI — 555 DE ANI”,

organizat în cadrul Proiectului „Renovarea și modernizarea Centrului de Cultură multifuncțional din municipiul Ungheni”.

„A fost pentru noi o provocare la care am răspuns cu profesionalism, într-un dialog pe aceeași scenă, finalizat cu succes”, am conchis la sfârșitul spectacolului.

Pasiunea, dăruirea și evoluția tinerilor dansatori, acompaniați de Orchestra „Mugurelul”, au impresionat delegația oficială din Municipiul Dorohoi, astfel încât, în anul 2018, Ansamblul de dansuri „Struguraș” al Palatului de Cultură din Ungheni, coordonat de doamna prof. Nina Prikladov, a fost invitat

la Festivalul Internațional de folclor „Mugurelul” Dorohoi, unde a obținut Premiul I.

Cele două formații de copii și tineri au mai prezentat împreună spectacole de cântec și dans popular moldovenesc în cadrul unor manifestări artistice organizate de către cele două orașe înfrățite: Dorohoi și Ungheni.

La ceas aniversar, adresez Ansamblului „Struguraș”, un gând de suflet, alături de tradiționala urare, LA MULȚI ANI!

*prof. Marcel DUPU,
Director Clubul Copiilor Dorohoi, Coordonator al Orchestrei „Mugurelul”*

Ansamblul de muzică și dansuri populare „Struguraș” de la Palatul

de Cultură din Ungheni s-a afirmat, pe parcursul celor 75 ani de activitate, ca o veritabilă entitate de valorificare și promovare a tradițiilor naționale, fiind un mesager al artei și culturii autohtone în țară și peste hotare.

Coregrafii și dirijorii acestuia au știut să culeagă cele mai reprezentative dansuri și lucrări muzicale, aranjându-le cu multă inspirație și fantezie, ridicându-le la nivelul adevăratelor perle artistice, păstrând în

formele lor stilul și maniera de interpretare, costumele și spiritualitatea poporului în toată autenticitatea lor.

Cu acest prilej, transmitem cele mai sincere felicitări membrilor și conducătorilor prestigioasei formațiuni artistice, urându-le sănătate, bunăstare și realizări frumoase!

*Serghei BOBOC,
Ministerul Culturii al Republicii Moldova*

În această perioadă luminoasă și plină de semnificație, am deosebită plăcere să vă adresez cele mai sin-

cere felicitări de bine cu prilejul aniversării de 75 de ani de la înființarea ansamblului „Struguraș”.

Astăzi, fără îndoială, ne aducem aminte de cei care au pus temelia acestui frumos colectiv și de cei care, cu mândrie și abnegație, au dus și duc faima folclorului autentic în țară și peste hotare. Eu sunt printre norocoșii care și-au început cariera artistică în Ansamblul „Struguraș”, alături de mari muzicanți, printre care: Gheorghe Bodolica, Nicolae Arseni, Isidor Rusu,

Constantin Alcaz, Nicolae Arapu, Mihai Cotovici, Valeriu Baltaga, Valeriu Lozan, Andrei Moraru, Maria Cristinoi și alții.

Vă adresez cordiale felicitări, însoțite de cele mai sincere și calde urări de sănătate, să vă înconjoare întotdeauna dragostea, respectul, fidelitatea și recunoștința admiratorilor voștri.

*Cu respect,
Vasile PANAINTE,
Maestru în Artă*

La cei 75 de ani de la fondare, Ansamblul de muzică și dans popular „Struguraș” din Ungheni, o legendă a culturii noastre tradiționale, vine către noi cu file valoroase, lăsate în cartea istoriei culturii poporului nostru. Membrii colectivului actual pot privi cu mândrie și demnitate înapoi, la realizările de mare succes,

ridicate la nivel de valoare artistică, de către înaintașii lor. Au lăsat amprente remarcabile de-a lungul anilor dirijorii: Gheorghe Sasu, Vasile Panainte, Constantin Alcaz, coregrafi: Nina și Vladimir Pricladov, dar și mulți alții.

Ansamblul „Struguraș” a avut și are programe de concert, pornite din inima poporului și aduse la nivel scenic excepțional, programe care au contribuit la educația artistică și culturală a populației.

Nenumăratele evoluări locale, precum și la nivel național, le-a adus recunoștința publicului iubitor de artă veritabilă. Valoarea programelor artistice le-a dat posibilitatea să participe la festivaluri internaționale în Europa, dar și pe alte continente.

Colectivul de dansatori, condus cu multă competență și iscusință de Nina Pricladov, obține ovații interminabile, oferite cu generozitate de către spectatori. Variantele scenice ale dansurilor populare, pline de eleganță și virtuozitate, ating coarda inimii spectatorilor și o fac să vibreze.

La ceas aniversar, venim și noi cu înaltă apreciere pentru munca de creație și realizările frumoase, obținute de-a lungul anilor, în educarea și promovarea tinerelor generații de artiști, în promovarea culturii noastre tradiționale.

Primiți urările noastre de viață lungă, de realizări tot mai frumoase și succese remarcabile.

Cu mult respect,
Iulia și Nicolae PALIȚ

La cel de-al 75-lea ocol al soarelui din anii de existență al Ansamblului „Struguraș” din municipiul Ungheni, Secția Raională Cultură și Turism Ungheni vine cu alese gânduri și urări de bine, sănătate, prosperitate, putere de muncă și liniște în cuget, pentru toți împătimiții de frumos, de cântec, de dans și voie bună, care și-au purtat ori își poartă talentul, pașii și destinul prin acest valoros colectiv artistic, care prin ani s-a dovedit a fi cel mai longeviv, dar și cel mai reprezentativ colectiv unghenean.

La mulți ani, „Struguraș”!

Cu profund respect,
Vadim PÎSLARU,
șeful Secției Cultură și Turism Ungheni

Continuitate, prosperitate și același entuziasm tinerească Ansamblului de dansuri populare „Struguraș” de la Palatul de Cultură din Ungheni! E o mare realizare să poți și să știi cum să te menții de-a lungul anilor cu același spirit creativ și drag de ce-i al nostru.

Pe post de jurnalistă de la „Radio Moldova”, nu o singură dată am elucidat din viața și creația colectivului, atât eu, cât și colegii mei, și de fiecare dată rămâneam surprinși de râvna cu care erau înzestrați artiștii „Struguraș”-ului, de talentul lor și de responsabilitățile cu care sunt hărăziți. Așa să vă ajute bunul Dumnezeu, pentru a dăinui în timp cât mai mult. La mulți ani!

Veta Ghimpu MUNTEANU,
Radio Moldova

Oraș desecretizat prin cultură

Întotdeauna am avut un respect aparte pentru ceea ce rezistă în timp în plan de istorie, cultură, tradiții. Să rezisti 75 de ani prin dans și muzică într-un oraș, pe timpuri de tip închis, e un eroism. Dragostea față de valori, de lucruri eterne, precum melodiile depozitate în sufletul țărânului român, a iuțelei din picior și a cântecului ce-ți amintește de inimă și simțire — acestea nu pier niciodată și nici nu le poți dezrădăcina așa precum se credea.

Ce mult mă bucur că Ansamblul de cântec și dans popular „Struguraș” a atins maturitatea percepției și crezului de autoconservare și că cei 75 de ani vin cu izbândă și ca o adevărată sărbătoare.

Fondată îndată după cel de al doilea război mondial, în anul 1946, orchestra de muzică și dans popular „Struguraș” a trecut prin ani grei și prin nevoi, dar s-a menținut. Fondatorul, conducătorul artistic al colectivului, Gheorghe Sasu, în același timp și directorul Casei de cultură unde activa orchestra, a depus tot efortul și sufletul ca acest colectiv să se mențină.

Chiar dacă unul dintre primii coregrafi a fost rusoaica Evghenia Simionov și programele de pe atunci erau politizate, mai ales că Ungheniul era oraș de frontieră, unghenenii, artiști în suflet și de sânge, frecventau cu mult drag colectivul „Struguraș”. Bineînțeles, pe lângă dansurile din program, rusești, ucrainenești, se strecurau și cele populare moldovenești, cu care au crescut și pe care le-au dansat bunii și străbunii celor care activau în colectiv.

În 1961, Orchestra de muzică și dans „Struguraș” se învrednicește de titlul de Colectiv popular.

Dirijorii de orchestră vin pe rând în fruntea colectivului, menținându-l. Astfel vine timpul lui Nicolae Arseni și Efim Pincev.

Efim Pincev, fiind de baștină unghenean, cunoștea și simțea pulsul acestui neam. Împătimit el însuși de dans, pe care l-a practicat în co-

pecetea pe artistismul dansatorilor, pe concepțiile lor referitor la dansul popular, pe dragostea nemărginită față de această artă, transmisă din generație în generație.

Tudor Babin vine în fruntea colectivului de dansuri în 1990 și-l diriguiește până în 1992 alături de

lectivele de la Chișinău, revine la baștină și adună 16 perechi de dansatori dintre elevi, copiii și nepoții celor care au dansat la începuturi în „Struguraș”. Montează dansuri, 70 la sută dintre care erau moldovenești, cum ar fi: „Hora de la Prut”, „Petreșteanca”, „Moldoveneasca”, „La vie”, „Sârba”, „Hostropă” și altele, cu care cucerește sălile de concerte din republică, dar și de peste hotare — Țările Baltice, Federația Rusă.

După Efim Pincev, în fruntea colectivului de dansatori vine Vladimir Prikladov, care era pe post de solist al colectivului. Apoi, rând pe rând, mai diriguiește ansamblul de dansuri Ion Mereșanu, Tudor Babin și Nina Prikladova, fiecare dintre ei punându-și

dirijorul orchestrei, Vasile Panainte, cel care mai târziu devine directorul Colegiului „Ștefan Neaga” din Chișinău, astăzi dirijor de orchestră și profesor la aceeași instituție. Atunci participă la festivalurile „Nunta Zamfirei” de la Bistrița-Năsăud și la cel de dansuri păstorești „Ciobănaș” de la Întorsătura Buzăului. Au avut turnee în Grecia și Egipt, prin satele și orașele republicii. De fiecare dată se bucurau de un succes deosebit la public. Dansatorii din colectiv veneau cu mult drag la repetiții și concerte, având o pasiune adevărată pentru dansul popular. Astăzi, îl găsim dansând pe Tudor Babin alături de colegii de vârstă a treia în ansamblul de dansuri „Hora de la Prut”.

Din 1992, după plecarea lui Tudor Babin, coregrafă este numită Nina Pricladov, care era dansatoare în „Struguraș”. Dumneai preda la Studioul de balet din Ungheni, de unde și recruta tineri talentați. Nu

La Ungheni dansează toți, de la mic la mare. Cei care au o anumită vârstă continuă să danseze în ansamblul veteranilor, iar tineretul duce tradiția pe scenele profesionale. Dintre foștii discipoli ai „Strugu-

Apoi, în anul 2000, a revenit la Ungheni și și-a reluat activitatea artistică la „Struguraș”, formând și un grup de copii de dansuri populare. Actualmente, lucrează la Centrul Național de Creație a Copiilor din municipiul Ungheni, fiind și conducătoare de cerc de dansuri populare.

De la „Struguraș”-ul din Ungheni a pornit în lume și Natalia Crețu, astăzi Studeneanschi, care de la vârsta de 5-6 ani a făcut școală de balet în Studioul Ninei Pricladov și care și-a început activitatea în colectiv de la vârsta de 12-13 ani. Evoluând în concerte, a fost remarcată de specialiștii din Chișinău, care i-au propus să vină în studioul ansamblului „Joc”. După studioul, Natalia este angajată pe post de artistă de balet la prestigiosul ansamblu de dansuri „Joc”. Astăzi predă arta frumosului prin dans la Liceul „Alexei Stârcea”. Nu uită niciodată de unde a pornit și recunoaște că gustul pentru frumos l-a deprins anume la Ungheni, la „Struguraș”.

De la șapte ani a început a frecventa Studioul de balet dirigit de Nina Pricladov și Cornel Gorohovschi. Mai târziu este atras de dansul popular, pe care-l exercită în cadrul Ansamblului „Struguraș”. Având un concert în satul Bumbăta, raionul Ungheni, unde a evoluat și ansamblul „Joc”, tânărul unghenean este remarcat de Vladimir Curbet, care îi face o invitație pentru audiere în Ansamblul „Joc”. Astfel, în 1992, Cor-

i-a fost ușor să danseze în ansamblul „Struguraș”, însușind și trecând prin filiera sufletului dansul popular moldovenesc, venind de pe o scenă profesională din Ternopol, Ucraina. Din drag de meleagul soțului ei, al oamenilor de aici, a pătruns în caracterul exploziv al moldoveanului dansator. Și ea, și soțul ei, Vladimir, au avut toată susținerea domnului Gheorghe Bodolica, responsabil de cultură la Comitetul executiv al orașului Ungheni. Astfel, la insistența dumnealui, din 1994 Nina Pricladov e în fruntea ansamblului de dansatori ai „Struguraș”-ului.

Artiștii de la „Struguraș” se bucurau de o mare susținere din partea dansatorului și coregrafului Ion Bazatin, care venea de la Chișinău să monteze dansuri moldovenești. Și astăzi cinci dintre dansurile lui Ion Bazatin fac parte din repertoriul artiștilor ungheneni. Colectivul devine renumit și recunoscut de corifeii timpului — Vladimir Curbet, Ion Bazatin, Alexandru Bihman și alții. Despre măiestria artistică a artiștilor din „Struguraș” se află în Egipt, China, Coreea, Spania, Irak, Italia, Belarus, Rusia, Ucraina și, mai ales, peste Prut, cu colectivele de aici făcând și un parteneriat, schimburi de experiență.

raș”-ului unii au îmbrățișat profesia de pedagog și conducător artistic al colectivelor de dansatori, rămânând la baștină, așa precum este Cristina Rotăraș, care dansează de la 12-13 ani. Până la 18 ani, ea a dansat la „Struguraș”, astăzi diriguind ansamblul „Ungheneni”, care include copii de la 5-6 anișori până la 17-18 ani.

O altă discipolă a „Struguraș”-ului e Tatiana Toma, care, după ce a dansat în „Struguraș”-ul dirigit de Ion Mereșanu, apoi de Nina Pricladov, a mers la Soroca și a făcut studii în coregrafie. După absolvire, timp de doi ani, a predat ritmica și dansul la un liceu din Chișinău.

nel nimerește în Studioul ansamblului „Joc“, la Chișinău. Din cei 40 de copii care studiau, au fost selectați doar șapte, printre care și el, pentru colectivul de bază al Ansamblului „Joc“, unde activează timp de șapte ani, având și solo-uri în concerte. Apoi dansează în Orchestra de muzică populară și dansuri „Fluieraș“, dirijată de Serghei Ciuhrii. Împreună cu soția, Marina, au întemeiat Ansamblul de dansuri pentru copii „Vatra“ de pe lângă Casa Arma-

Lucrătorii Palatului de Cultură de aici au susținut necondiționat starea de spirit a oamenilor dornici de frumos. De aceea „Struguraș“-ul a ajuns la vârsta onorabilei maturități, la 75 de ani de la înființare. Larisa Calenic, una dintre cele care s-au aflat în fruntea Palatului de Cultură, ne-a vorbit cu dragoste și admirație despre cei care au făcut și fac parte din viața culturală a Ungheniului. Și-a amintit de perioada fructuoasă de pe timpul când Nicolae Arseni,

tot ce era legat de viața și sănătatea lor.

Pe parcursul anilor, s-au perindat mai mulți directori interimari la Palat, dirijori, muzicieni, dansatori, meșteri populari, cântăreți. De la „Struguraș“ a ieșit în lume și cunoscuta interpretă de muzică populară, Marina Filipovici. Fiecare dintre cei ce au trecut prin „Struguraș“ și-au adus contribuția întru prosperarea culturii.

Venirea Silviei Zagoreanu pe post de directoare la Palatul de Cultură din Ungheni a adus transformări benefice considerabile. În primul rând, dumneaei a pus la punct situația din orchestra „Struguraș“. A angajat băștinași talentați, care își doreau să facă mai mult pentru Ungheni. La pupitrul dirijoral vine Dumitru Plaschevici. Se revizuiesc costumele populare cu care ies în scenă dansatorii și soliștii vocali, repertoriul, se fondează colective noi, se dă curs diferitor festivaluri și manifestări publice, toate având la bază spiritul și adevărul artei și culturii naționale.

Așa să vă ajute bunul Dumnezeu, dragi artiști. Mergeți cu îndrăzneală înainte și către cea de-a 100-a aniversare și mult peste. Aveți rădăcini trainice și sănătoase. 75 de ani e doar un început.

VETA GHIMPU MUNTEANU,
MAESTRU ÎN ARTĂ

tei din Chișinău. A lucrat pe post de dansator în Coreea și în Italia. În Italia înființase un ansamblu de dansuri populare pentru copiii emigranților, iar la Chișinău continua activitatea în ansamblul de dansuri al orchestrei „Fluieraș“.

Cornel Gorohovschi își aduce aminte cu mult drag și respect de orașul Ungheni și Ansamblul „Struguraș“, de școala bună pe care a primit-o aici, în studioul doamnei Pricladov, apoi în colectiv. Ajuns pe post de artist la „Joc“, avea deja experiență și cunoștințe în domeniu.

Ungheniul e un oraș de poveste prin cultura sa, prin liniștea străzilor adumbrite de castani și a parcurilor și scuarurilor înfrumusețate de sculpturi în piatră și lemn de mâna celor mai iscusiți sculptori. Dar ceea ce îl deosebește de celelate localități de la noi e activitatea artistică a locuitorilor lui.

dirijorul orchestrei „Struguraș“, un adevărat specialist în domeniu și om de mare omenie, căruia îi era drag orice artist din colectiv și-l interesa

Gheorghe Sasu — omul care a pus temelia Ansamblului „Struguraș”

Avea doar 16 ani când a adunat în jurul său oameni îndrăgostiți de cântecul popular, fondând împreună un taraf care, ulterior, avea să se transforme în celebrul Ansamblu de muzică și dansuri populare „Struguraș”.

Nu s-a gândit atunci unde va ajunge. Pur și simplu, cânta. Era autodidact. Această frumoasă în-deletnicire a fost transmisă în familia sa din tată în fiu. Bunelul său, Gheorghe, a cântat la clarinet, tatăl Dumitru — la trompetă, fratele Vasile — la acordeon. El i-a întrecut pe toți. Cânta la acordeon și vioară, cânta și dirija. Apoi a început a compune. Cei ce au lucrat cu el își amintesc cum glumeau uneori referitor la unele cântece pe care le interpretau: „Versuri — Sasu, muzică — Sasu, interpretează — Sasu”.

„În clubul nostru mic se adunau tineri cu inimi fierbinți, inițiatorul fiind pe atunci tânărul conducător artistic Gheorghe Sasu. Oameni de diferite profesii participau activ în toate activitățile clubului, în pofida tuturor greutăților (nu existau costume, instrumente muzicale etc.). Ei concertau în fața oamenilor muncii din oraș, din colhozuri și sovhozuri”, se arată într-un album, realizat cu zeci de ani în urmă și care se păstrează la Palatul de Cultură din Ungheni. Data exactă a acestei inscripții, precum și anul în care Gheorghe Sasu a fost numit conducător artistic al ansamblului nu se cunoaște. Nu s-a păstrat nici un document în acest sens. Au rămas, însă, amintirile.

„La început, mergeam și cântam pe la nunți și petreceri, ca apoi, în 1961, să trecem atestarea și să obținem titlul de ansamblu „popular”, își

amintește Gheorghe Sasu în cartea „Ungheni, tezaur de cântec, joc și voie bună” de Constantin Alcaz, și el instrumentist, apoi dirijor al orchestrei de muzică populară a Ansamblului „Struguraș”.

Gheorghe Sasu avea atâta energie, încât a reușit să-i molipsească și pe colegii săi, astfel că în cei 20 de ani cât s-a aflat în fruntea ansamblului, ca dirijor, au reușit să prezinte sute de concerte, dacă nu peste o mie. Mergeau pe câmp, prin sate, aveau deplasări pe tot cuprinsul fostei URSS. „Am fost prin Kazahstan, Țările Baltice, Ucraina, peste tot, am ajuns și la Magadan, și la Kolîma, la zeci de mii de kilometri”, povestea Gheorghe Sasu în anul 2000 în „Murind pentru Madrid”, un scurtmetraj, realizat de OWH Studio despre deplasarea Ansamblului „Struguraș” la Cernobil.

Era mereu cu zâmbetul pe buze, orice s-ar fi întâmplat. Muncea mult.

Avea și putere de muncă, și dorință, și inspirație, și entuziasm.

În anul 1966, s-a retras de la pupitrul „Struguraș”-ului. A continuat, însă, să cânte.

Și-a făcut datoria așa cum a știut el mai bine. A rămas în istoria Ansamblului „Struguraș” și ca fondator, și ca cel mai longeviv dirijor.

„Sunt mândru și plin de satisfacție că am avut posibilitatea, împreună cu prietenii și colegii mei de breaslă, să punem temelia unui astfel de colectiv, cum e «Struguraș»”. Această frază a spus-o de nenumărate ori, inclusiv atunci când i s-a conferit titlul onorific de „Lucrător emerit în cultură”, apoi titlul de „Cetățean de onoare al orașului Ungheni”.

A plecat la cele veșnice la 28 ianuarie 2018. Cu două luni înainte, pe 19 noiembrie 2017, împlinise 87 de ani.

LUCIA BACALU

Răsfoind prin amintiri cu Nicolae Arseni

**„Eram fericiți că puteam oferi lumii
ceva ce era numai al Ungheniului“**

L-am găsit pe Nicolae Arseni la Școala de Muzică din Ungheni, unde pregătește, de ani buni, viitori instrumentiști. Modest din fire, a acceptat, totuși, să răsfoiască prin amintirile sale, legate de orchestra „Struguraș“, al cărei dirijor a fost timp de aproape două decenii.

„Sunt foarte mulți ani... Mi-am început cariera de dirijor la orchestra „Struguraș“ în anul 1967. Cu o mică întrerupere, în care mi-am satisfăcut serviciul militar, am activat aici până în 1983, dacă nu mă lasă memoria. Sau poate până în 1984. A fost o perioadă dificilă. Nu existau instrumente muzicale. Casa de Cultură avea doar o tobă, un acordeon și o vioară. Problema cea mai mare era lipsa țambalului, dar ne-am descur-

cat. Am reușit să atragem mai mulți instrumentiști, am învățat copiii să cânte pe note, astfel că, în perioada când eram eu dirijor, am reușit să obținem oficial, de la Ministerul Culturii, titlul de orchestră. Până atunci, „Struguraș“-ul a existat ca o formație de amatori“, susține Nicolae Arseni.

Spune cu mândrie că în „Struguraș“ și-au început cariera mulți oameni cu literă mare. „Pot să afirm cu certitudine că sunt generații întregi de artiști crescuți în „Struguraș“. Mă refer și la instrumentiști, și la vocaliști, și la dansatori“.

Își amintește de entuziasmul cu care se lucra. „Ceea ce ne definea era spiritul de echipă. Lucram împreună, ore în șir, fiindcă luasem totul de

la zero — repertoriul, costumul popular. A fost greu. Un ajutor imens l-am primit de la Victor Tatarciuc (director al Școlii de Muzică din Ungheni timp de peste două decenii — n.a.). El ne-a împrumutat țambalul, care este inima oricărei orchestre de muzică populară. Cu acel țambal am ajuns până în Magadan. Au fost turnee peste turnee, eram invitați foarte des la televiziune“, povestește, după care concluzionează: „Toată activitatea mea la „Struguraș“ a fost interesantă, a fost ceva inedit. Noi ne deosebeam de toate orchestrele din țară — cântam ceea ce alții nu cântau. Mergeam prin satele raionului și culegeam ceea ce era specific unghenienilor. Anume autenticitatea ne-a dus faima în toată fosta Uniune Sovietică. Niciodată, indiferent la ce concurs am fi participat, nu am fost în coada clasamentului. Dimpotrivă, am fost mereu printre primii și asta ne făcea să fim mândri, să fim invitați peste tot“. Nicolae Arseni își amintește despre deplasarea „Struguraș“-ului în China. Era singurul ansamblu din Moldova, ceea ce însemna că e valoros. Își amintește și de invitația la unul dintre congresele Partidului Comunist. Cu această ocazie, compusese un cântec, intitulat „Lenin ne-a adus lumină“. Așa erau vremurile, care și-au pus amprenta și pe Ansamblul de muzică și dansuri populare „Struguraș“. „Tot timpul mă băteau la cap că trebuie să scriem muzică din asta, partini-că. Și am făcut-o“, recunoaște fostul dirijor.

Sunt multe amintiri frumoase. Dar una îi face rău și acum — deplasarea la Cernobîl. „Nu trebuia să plecăm încolo, dar au venit de la partid și ne-au spus că trebuie“, spune. Au revenit acasă toți bolnavi. Din acea componență a orchestrei nu a mai cântat nimeni pe scene mari.

„Am avut concerte acolo timp de peste o săptămână, dar era suficient și jumătate de oră să te afli în acea zonă și să te îmbolnăvești. Să fi știut ce ne așteaptă, nimeni nu ar fi acceptat, însă totul s-a ținut în secret. Ne-au spus că vom avea spectacole la Kiev, dar... Când am ajuns cu autocarul, dimineața, la destinație, am văzut un turn din care ieșea un fum dens, negru. Totul în jur era roșu, copacii erau roșii... Ne-am speriat, dar nu mai era cale de întoarcere. Am rămas și am prezentat concert după concert. Mulți dintre cei care au fost atunci la Cernobîl nu mai sunt printre noi. Din păcate, au murit de tineri. Țin minte și acum că, la ultimul concert, un băiat a căzut pe scenă și am fost nevoiți să venim acasă fără el. A fost spitalizat și până azi se chinuie“.

După acea deplasare, Nicolae Arseni a trebuit să renunțe la „Struguraș“. Nu a mai putut continua. Nu i-a mai permis sănătatea. Și, probabil, amintirile îl dureau.

NATALIA MORARI

Încoronat la „Struguraș”

CONSTANTIN ALCAZ a fost angajat în calitate de dirijor al orchestrei de muzică populară „Struguraș” în anul 1994, când artiștii de acolo tocmai se pregăteau să plece într-un turneu în Iugoslavia. Talentul și profesionalismul au dat mână cu mână atunci, iar rezultatul a fost pe măsura așteptărilor: Coroana de Aur la Festivalul-concurs de folclor din Vârșeț, Iugoslavia (1994).

— **Domnule Constantin Alcaz, cum au fost cei 18 ani în calitate de conducător al orchestrei „Struguraș”?**

— Au fost ani rodnici și plini de satisfacție sufletească, pentru că în acele vremuri activitatea artistică se baza pe entuziasm, iar asta contează mult. Aveam 25 de ani când am venit prima dată la „Struguraș”. Ansamblul se afla atunci la casa de cultură orășenească, iar dirijor al orchestrei era Nicolae Arseni, care mi-a și propus să mă angajez în calitate de instrumentist-maestru de concert. Așa am în-

ceput să activez la orchestra „Struguraș”, dar soarta a făcut să migrez apoi dintr-un ansamblu în altul, în diferite localități, așa cum e la muzicieni. Până la urmă, m-am oprit la Palatul de Cultură din Ungheni, unde, timp de 18 ani, am fost dirijor de orchestră, apoi instrumentist. Mă simt bine aici, printre colegii mei, e un loc în care mă regăsesc. Multe sunt de povestit, așa putea scrie o carte...

— **Ați și făcut-o! Cartea pe care ați editat-o recent, „Ungheni, tezaur de cântec, joc și voie bună”,**

conține și unele informații despre „Struguraș”. Când ați pornit lucrul asupra acestui material și ce v-a costat efortul?

— Am început să adun materiale despre activitatea ansamblului când am devenit dirijor, iar momentele cele mai importante le scriam sub formă de povestioare. Ideea de a aduna mai multe gânduri într-o carte îmi apăruse cu vreo șapte ani în urmă. Proiectul era gata de tipar în anul 2017, dar, pentru că nu reușeam să adun bani pentru a o edita, abia anul acesta am scos-o, grație unor oameni inimoși, care m-au ajutat.

— **Am observat că ați acordat atenție unor aspecte foarte importante aici, aveți materiale ce țin de personalul artistic, evenimente**

culturale, călătorii, e o carte-document. Cum v-a reușit?

— Îmi place să notez orice mărunțiș, am o arhivă întreagă cu caiete-registru, în care trec date despre noii angajați, programe de concert, poze, lucruri care cred că pot fi de folos viitoarelor generații. Un loc aparte în arhiva mea îl ocupă colecția de partituri. Am scris, pe parcursul anilor, peste 130 de melodii pentru orchestră și soliști vocali, am orchestrat suite de dans, am scris și texte pentru cântece. Unele creații sunt cântate și azi, altele au fost lăsate la o parte, dar cred că oricând ar putea fi aduse în actualitate și m-aș bucura de acest lucru. Mai bine de jumătate din cartea despre care vorbim e cu melodii și cântece, dar asta ar însemna doar o treime din tot ce am făcut la acest capitol.

— Creațiile pe care le-ați semnat au fost valorificate de-a lungul anilor în cadrul orchestrei „Struguraș” de către artiștii instrumentiști și vocali. Ce ne puteți spune despre oamenii cu care ați lucrat cot la cot?

— Au fost artiști cu care am lucrat foarte productiv, dar, dacă nu au fost remunerați, oamenii au plecat — fiecare caută să-și facă o bucată de pâine undeva. Mulți au plecat în străinătate sau sunt angajați în instituții care le oferă salarii decente, stabilitate. Acum s-au mai „găsit” niște salarii pentru instrumentiști, dar, până nu demult, se lucra fără remunerare. Nici nu știu cum reușeam să menținem nivelul artistic, să participăm la festivaluri naționale și internaționale, să prezentăm spec-

tacole multe. Cred că numai dragostea față de această țară și de muzica populară ne ținea. De când sunt la „Struguraș”, am numărat peste 100 de instrumentiști și peste 30 de soliști vocali de pe la noi, care au fost angajați sau au colaborat cu orchestra. Am avut mare plăcere să acompaniem și soliști profesioniști: Sofia Vicoveanca, Mihai Ciobanu, Matilda Pascal Cojocărița, Niciolae Glib, Ștefan Deaconița, Nicolae Cibotaru ș.a.

— Unele piese ale dumneavoastră sunt incluse și în repertoriul orchestrelor profesionale, vă bucurați acest lucru?

— Da, orchestra „Lăutarii”, orchestra „Constantin Arvinte de la Iași” interpretează câte ceva, trompetistul Cristi Roșioru a imprimat cu „Lăutarii”, mă bucur.

— Cineva din familie v-a moștenit talentul?

— Fiica mea, Marina, a cântat în orchestră. Era vocalistă, mai cânta pe la nunți, dar s-a lăsat...

— Acum dumneavoastră faceți parte din grupul de lăutari al instituției noastre, unde încercați să revitalizați câte ceva din lucrările instrumentale pe care le-ați semnat, dar ce părere aveți despre orchestra „Struguraș” de azi?

— Bună! Este o orchestră „tânără”, cu instrumentiști talentați, lucrează la repertoriu, se prezintă bine peste tot, sunt de lăudat. Dumitru Plaschevici, noul dirijor, are principii lui, face și el aranjamente, dar valorifică și repertoriul vechi, făcut de mine...

— Recent ați primit medalia „Meritul Civic”, vă face fericit această distincție?

— Într-o oarecare măsură, da. Este o mândrie pentru mine. Mi-am dăruit viața culturii, am făcut tot ce s-a putut și, cel mai important, am rămas la Ungheni să dezvolt câte ceva în acest domeniu. Nu-mi pare rău, știu că n-am trăit degeaba...

— Implicarea dumneavoastră în mișcarea artistică din cadrul Palatului de Cultură este apreciată de toți, domnule Constantin Alcaz. Vă mulțumim pentru tot ce faceți și vă dorim multe realizări frumoase în continuare.

— Mulțumesc.

SILVIA ZAGOREANU

Dumitru Plaschevici:

E o mândrie și o onoare să fiu dirijorul Orchestrei „Struguraș”

De opt ani, Dumitru Plaschevici este omul care se află la pupitrul dirijoral al orchestrei „Struguraș”. Spune că e o mândrie și o onoare pentru el, căci e dirijorul unei orchestre ce a ajuns la vârsta de 75 de ani. O vârstă de două ori și jumătate mai mare decât a lui! De aceea simte o responsabilitate enormă. Nu vrea să înșele așteptările publicului meloman.

Și-a început cariera profesională în anul 2012, când a fost angajat ca dirijor al Ansamblului de muzică și dans „Muguraș” de la Palatul de Cultură din Ungheni. În paralel, predă acordeonul la Școala de Muzică din Ungheni. În ianuarie 2013, a ajuns dirijor al Orchestrei de muzică populară „Struguraș”, iar peste două luni, la 1 martie, o acompania pe Adriana Ochișanu. Dumitru Plaschevici avea pe atunci doar 21 de ani.

Continuă să predea la Școala de Muzică din Ungheni și, totodată, să fie dirijor al Orchestrei „Struguraș”.

— Care este rolul unui dirijor într-o orchestră?

— Pe lângă faptul că stă în fața orchestrei și o dirijează, mai are grijă de partituri, de aranjamente, face tot posibilul ca fiecare instrumentist să execute corect orice melodie. Contează mult să poată uni colectivul, să mențină spiritul de echipă, disciplină etc.

— Cum e să fii dirijorul Orchestrei „Struguraș”, care are o istorie frumoasă în spate?

— E o mândrie și o onoare să fii dirijorul acestei orchestre, care îm-

plinește 75 de ani de activitate. Este una dintre cele mai vechi orchestre din Republica Moldova, dar și una dintre cele mai bune. Recunosc că este o mare responsabilitate, pe aici s-au perindat instrumentiști de valoare, cei mai buni din acest teritoriu. Au fost valoroși și foștii dirijori, unii dintre ei fiindu-mi profesori. Mă refer la Nicolae Arseni și Vasile Panainte, de la care am învățat foarte multe lucruri. Trebuie să facem față așteptărilor publicului, care sunt deja obișnuiți cu spectacole de bună calitate. Îmi doresc ca profesionalismul să definească Orchestra „Struguraș”

și în continuare. Pentru asta, în afara orelor de lucru cu echipa, muncesc zi de zi pentru a mă perfecționa, căci muzica necesită foarte mult lucru individual.

— Cum a evoluat orchestra în ultimii opt ani, de când vă aflați la pupitrul dirijoral al ei?

— Am început cu repertoriul. Am lucrat intens asupra lui. Am păstrat piesele vechi, dar am făcut aranjamentele în conformitate cu cerințele actuale. Ca să mă exprim mai poetic, le-am îmbrăcat straie noi. Totodată, am îmbogățit repertoriul cu piese noi.

În această perioadă, am avut turnee în Grecia, în România, am participat la numeroase festivaluri, am cântat cu interpreți cunoscuți, cum ar fi: Adriana Ochișanu, Nicolae și Isidor Glib, Marina Filipovici, Silvia Zagoreanu. Voi deschide o paranteză: doamna Zagoreanu ne-a ajutat foarte mult la diversificarea repertoriului. Sfaturile ei ne-au fost cu adevărat utile.

La momentul de față, imprimăm noi piese. Deja sunt gata trei, am și

filmat videoclipuri la toate trei. Sper că vor fi apreciate de public.

— **Există și probleme sau totul e bine și frumos?**

— În această perioadă, pandemică, suntem restricționați, nu avem posibilitatea să concertăm, să mergem în turnee. Multă lume pleacă în străinătate și, din această cauză, nu avem suficienți instrumentiști, iar publicul e din ce în ce mai puțin. Mi-aș dori pentru orchestră, la ora actuală, încă cinci viori. Ca să sune mai bine, o orchestră are nevoie, la fiecare suflător, de câte trei vioriști. Mi-aș dori și un țambalist de-al nostru, de la Ungheni. Acum suntem nevoiți să-l invităm de fiecare dată de la Chișinău.

— **Cum ar putea fi convinși instrumentiștii să vină într-o orchestră de muzică populară?**

— Cred că dragostea pentru folclor, pentru muzica populară trebuie dezvoltată din copilărie. Educația muzicală și promovarea valorilor naționale trebuie să se afle mereu în prim-plan.

— **Ce vă face să fiți diferiți de alte orchestre din țară?**

— Portul și cântul. O mare parte din repertoriul nostru este cules și creat de instrumentiștii de la noi din regiune, ceea ce și ne face diferiți. Repertoriul Orchestrei „Struguraș” corespunde anume zonei noastre, de centru. Noi nu cântăm piesele altor orchestre, nu putem cânta altceva decât ceea ce ne reprezintă cu adevărat. Pentru publicul nostru, atât de acasă, cât și din alte părți, ne străduim să venim mereu cu noutăți muzicale. Avem colaborări frumoase, muncim în permanență, perseverăm.

— **Cum percep unghenenii ceea ce faceți?**

— Chiar dacă publicul e din ce în ce mai puțin, aplauzele sunt din ce în ce mai multe. Noi cântăm din plăcere și încercăm să transmitem emoții frumoase tuturor celor ce ne ascultă.

NATALIA MORARI

Ucraineanca ce promovează, de patru decenii, dansul popular moldovenesc

În copilăria sa, petrecută în Ucraina, se visa balerină. A absolvit Colegiul de coregrafie din Kiev, specialitatea balet. A fost angajată la Filarmonica din Ter-nopol, după care la cea din Vinița.

De peste 40 de ani, **NINA PRICLADOV** activează la Ungheni, fiind fidelă, în tot acest timp, dansului. De 27 de ani este coregraful trupei de dansatori a Ansamblului „Struguraș” de la Palatul de Cultură.

De la balet la dansul popular

La Ungheni a venit în 1977, lă-sând în urmă scene mari și specta-tori ce o iubeau. La Filarmonica din Vinița ajunsese să fie solista trupei de dansatori, cu un salariu de invi-diat în acele timpuri. A lăsat totul, urmându-și dragostea.

A ajuns într-un orașel mic pe atunci, liniștit, un orașel de frontie-ră, unde nimeni nu putea intra fără permis — ea, obișnuită cu orașe mari, cu multe spectacole și aplauze!

Inițial, și-a creat o trupă de ba-let la clubul feroviar din Ungheni. „Îi învățam pe alții balet, dar îmi doream pentru mine mai multă

mișcare”, spune. Deoarece soțul ei, Vladimir Pricladov, era dansator în Ansamblul „Struguraș”, a decis să i se alăture. Nu s-a gândit atunci că va performa. Voia, pur și simplu, să danseze, să se miște mai mult.

A fost observată de regretatul Gheorghe Bodolica, pe atunci res-ponsabil de cultură la Comitetul executiv Ungheni, care a și con-vins-o să treacă să muncească la Palatul de Cultură. Inițial, și aici a avut un studiu de balet. În paralel, dansa în „Struguraș”, studiind, așa cum recunoaște acum, „caracterul moldovenilor, specificul dansurilor populare moldovenești”.

„Până a mă familiariza cu dansurile populare moldovenești la ele acasă, priveam cum le interpretea ză celebrul ansamblu al lui Moiseev din Moscova. Mi se părea că anume așa trebuie să fie. Când am ajuns la Ungheni și am văzut cum dansează moldovenii, am înțeles că e cu totul altfel. Să știți că trebuie să simți caracterul unui popor ca să poți transmite, ulterior, prin dans, prin orice mișcare, specificul acestuia“.

Fiind dansatoare de balet, Ninei Pricladov i-a fost mai simplu să se apropie de ceea ce înseamnă dansul popular moldovenesc. Or, susține dânsa, baletul este universal și atunci trebuie să cunoști cum să transmiți caracterul unui sau altui popor, ceea ce a și învățat la colegiu.

Cu toate acestea, a trebuit să muncească mult, să studieze fiecare mișcare, fiecare poziție a corpului în dansul popular moldovenesc. „Nu e greu să prinzi o mișcare sau alta fiind dansator profesionist. E greu să surprinzi maniera și specificul dansului“, afirmă.

Dansa bine. Nimeni nu-i făcea observații, dar ea simțea că nu e ceea ce trebuie. A mers la zeci de spectacole, prezentate de „Joc“, de ansamblurile noastre populare, fie că era vorba de „Fluieraș“ sau „Lăutarii“.

Era ochi și urechi, încercând să prindă orice gest, orice mișcare.

Coregrafă timp de 27 de ani

Nina Pricaldov și-a început cariera de coregrafă a trupei de dansatori a Ansamblului „Struguraș“ în 1992. A fost o decizie grea. Și Gheorghe Bodolica, și soțul ei au tot încercat s-o convingă să accepte acest post.

„Nu-mi place să-i învăț pe alții lucruri incorecte. Pe atunci, nu aveam cunoștințele necesare, nu studiasem suficient, nu fusesem la cursuri de perfecționare, la seminare. Pur și simplu, dansam în „Struguraș“, dansam pentru mine“, explică ea.

Este adevărat, se implica, le ajuta colegilor dansatori să învețe mai repede o mișcare sau alta. Dar să fii coregraf e mult mai mult. Nina Pricladov înțelegea că va trebui să fie nu doar coregrafă, ci și coafeză, make up artistă, administratoare.

În cele din urmă, totuși, a acceptat „Se pare că am reușit. Coregrafii altor colective de dansatori din republică nu mă cunoșteau personal, dar m-au cunoscut prin discipolii mei, ceea ce bucură, firește“, spune.

De-a lungul anilor, unghenenii ce au început în „Struguraș“ s-au angajat până și în Ansamblul Academic de Dansuri Populare „Joc“, și-au creat propriile ansambluri sau au dansat în colective apreciate la Chișinău. Dansatorii Ansamblului „Struguraș“ au ridicat în picioare spectatori din sute de orașe și zeci de țări, au adunat aplauze și ovații, dar și premii după premii.

În spatele acestor succese se ascunde o muncă imensă, zi de zi. Pentru a învăța un dans e nevoie de

sute de repetiții. „Fiecare dans, de fapt, se învață în permanență”, susține Nina Pricladov, după care explică: „Inițial, se învață mișcările, apoi poziția corpului, a mâinilor, a capului, zâmbetul de pe față care nu trebuie să lipsească, privirea. Iar ca toate acestea să fie sincron, la toți membrii colectivului, e nevoie de foarte și foarte multă muncă. Fiecare mișcare este, practic, șlefuită”.

Nina Pricladov nu stă niciodată în culise. Ea trebuie să vadă din sală orice mișcare, orice privire, orice greșală a fiecărui dansator. Doar așa poate îmbunătăți dansul. Emoțiile nu o părăsesc niciodată. Mai ales că în scenă se poate întâmpla orice. Au fost cazuri când cineva dintre dansatori s-a dezorientat și a stat mai mult cu spatele la spectator. Sau a lunecat. Ori s-a traumatizat rău de tot. Ea a observat, publicul — nu. Pentru că Nina Pricladov își învață discipolii nu doar să danseze, ci și cum să iasă din situații imprevizibile.

Repere biografice:

Născută la 12 mai 1954, în regiunea Ivano-Frankovsk, Ucraina

În 1972 absolvă Colegiul de coregrafie din Kiev, specialitatea balet

1972–1976 — angajată a Filarmonicii din Ternopol, apoi din Vinița, Ucraina

1977 — angajată la clubul feroviar din Ungheni, apoi la Palatul de Cultură din Ungheni

1992–prezent — coregrafă a trupei de dans a Ansamblului „Struguraș” de la Palatul de Cultură din Ungheni.

Fondatoarea Ansamblului de dans pentru copii „Muguraș” (1996)

Cetățean de onoare al orașului Ungheni (2009)

Inițiatora Festivalului Național „Hora de la Prut” (2010)

Premiul I pentru metodologia predării dansului clasic și popular (2015, Simpozionul de coregrafie „Dance Forum” Botoșani, România).

În plus, niciodată, înainte și în timpul spectacolelor, indiferent de ceea ce se întâmplă, nu va spune nimănui nici un cuvânt de rău. Observațiile se fac după, în timpul analizei prestației ansamblului de dans.

Nina Pricladov a fost prima coregrafă din Ungheni, care a renunțat să

mai danseze. „Ca să-ți iasă un lucru perfect, trebuie să-l vezi dintr-o parte. Numai așa poți corecta greșelile”, explică.

Visul cel mare al ei e să poată reveni la normalitate. În ultimii doi ani, dominați de pandemia de Covid-19, artiștii au cam uitat ce înseamnă scenă și spectatori. Oricât de multe repetiții ai face, oricât de mult ți-ar plăcea dansul, fără spectatori e imposibil să rezisti prea mult. „Ei îți dau energia de a continua”, spune Nina Pricladov.

Optimismul ei încă nu a dispărut. Crede și speră ca această perioadă nefastă se va încheia în curând. Până atunci, re trăiește fiecare

spectacol, fiecare deplasare: China, Irac, Egipt, Spania, Italia, Franța, Letonia etc., nemaivorbind de România și Ucraina.

Nu renunță la repetiții. Se pregătește încontinuu, cu discipolii săi, de noi spectacole, care vor veni neapărat.

LUCIA BACALU

Continuăm să fim parte a familiei „Struguraș“

Noi, generația anilor 2010—2020, am fost o generație de tranziție. Am intrat copii, în vechea sală de dans cu parchet umflat de ploaia care se prelingea pe tavan și am ieșit adulți, dintr-o sală cu podea elastică și oglinzi care ne reflecta fiecare articulație. Pereții Palatului de Cultură au fost martorii acestei lungi metamorfoze, în care Ansamblul de dansuri populare „Struguraș“ ne-a fost crisalidă pentru transformare.

Orele de dans și-au lăsat amprenta în modul nostru de a fi, de a ne

raporta la folclor, cultură și artă, în maniera mersului pe stradă, în fierbințeala sângelui care reacționează la ritm de muzică. Și pe lângă acestea, a zidit disciplină, altruism și o comunitate de oameni, căreia să-i aparținem prin valori.

Timp de zece ani am împărtășit satisfacția extenuării din sălile de repetiții, care ajungeau pline de aburul corpurilor noastre antrenate în dans. Am trecut împreună prin frustrările unei mișcări de dans dificil de a fi interpretată, prin conflicte dintre starea emoțională și starea dansului,

prin febră musculară, dar am savurat și din sunetul aplauzelor, energia molipsitoare a jocului colectiv, am admirat țările Europei și am discutat ore în șir rezultatele concertelor noastre.

Întreg procesul a fost observat de mentorul și coregraful nostru, Nina Prikladov, cea care a fost implicată direct în experiența pe care am trăit-o. Ne-a învățat să prindem bine primul brâu, să aranjăm şuvițele de păr, să ne observăm corpul, pentru a perfecționa executarea mișcărilor și a stat în auditoriul fiecărui concert,

pentru a surprinde expresia colectivului și a o îmbunătăți. Aspectele tehnice, totuși, sunt inferioare valorilor pe care dânsa ni le-a cultivat. Punctualitatea, respectul reciproc, concentrarea și efortul au fost pilonii de bază în educația noastră din Ansamblul „Struguraș”. Nu eram des lăudați, dar am fost instruiți în spirit autocritic și continuă evaluare personală. A reușit să trezească o atitudine obiectivă în noi, prin care să înțelegem că implicarea dedicată a fiecăruia determină succesul întregului colectiv.

Activitatea, de-a lungul acestor ani, este conectată direct la aminti-

riile unghenenilor, pentru că am bucurat cu energia dansurilor populare majoritatea evenimentelor din regiune. Viața noastră din spatele culiselor este și ea stocată în miile de fotografii și clipuri video din arhiva doamnei Nina, care tinde să le parcurgă din când în când, rearanjând cronologic amintirile, reinvocând numele celor care s-au remarcat în ansamblu. Noi continuăm să fim recunoscători dumneaei și tuturor celor care contribuie la ținerea suflului aprins al acestui ansamblu.

Prin dans, am reușit să ne descoperim pe noi înșine și să lărgim percepția despre rolul culturii în viața

oamenilor. Deși cu toții am ales să manifestăm viața noastră profesională prin alte domenii decât dansul, acesta a rămas substanța fundamentală în formarea personalităților noastre. Suntem o întreagă comunitate de oameni pentru care scena a fost vulcan de emoții, iar dansul — sublimul mecanism de exteriorizare a acelor emoții. Iar cea mai frumoasă parte a acestor trăiri este că toate au fost percepute colectiv, împărtășite, susținute și apreciate. Cu adevărat, noi continuăm să fim parte din această familie mare, Ansamblul de dansuri populare „Struguraș”.

IRINA COTICI, dansatoare

Ansamblul „Struguraș” este o filă importantă din viața mea, mereu deschisă

Eu nu am ales dansul. Dansul m-a ales pe mine. Din fragedă copilărie, visam să fiu cântăreață. La vârsta de șapte ani, am pășit pragul Palatului de Cultură din Ungheni și... am nimerit, împreună cu prietena mea, Ana Pelin, în fermecătoarea lume a dansului popular.

În scurt timp, deja cunoșteam toate mișcările primului dans pe care l-am învățat — „Polca”.

În scenă, pe post de dansatoare, am urcat pentru prima oară la 1 iunie 2000. Era de Ziua copilului, în Parcul Central din Ungheni.

Au urmat alte spectacole, au urmat turnee. Zece ani am trăit prin

dans, alături de câteva generații care au îndrăgit, ca și mine, folclorul, dansul popular. Am dus faima Ansamblului „Struguraș” peste mări și țări. Am dansat în Coreea, Grecia, Polonia, Lituania...

Aici, în familia „Struguraș”-ului, am învățat să fiu creativă, să trăiesc prin dans, să muncesc în echipă, să

îmi exprim atitudinea, pentru că dansul popular este anume despre atitudine. Am învățat să ne ajutăm unii pe alții, să ne asumăm greșelile și să le corectăm.

Coregrafa Nina Pricladov ne-a fost mereu alături, ne-a învățat cum să cucerim, prin dans, prin priviri și zâmbete, spectatorii. Îmi amintesc de una dintre zilele posomorâte, când trebuia să ieșim în scenă și să dansăm. Doamna Nina Pricladov ne

tot încuraja să zâmbim, orice ar fi, căci publicul vrea să ne vadă frumoși și talentați.

A trecut ceva timp de când nu mai sunt în „Struguraș”. Dansul, însă, e cu mine. Când aud muzica, acele melodii în ritmul cărora dansam, picioarele mi-o iau înainte. Este ceva ce nu poate fi uitat.

Ansamblul „Struguraș” este o filă importantă din viața mea, care va rămâne mereu deschisă. Și acum, în

calitatea mea de specialistă cultură, tineret și sport la Primăria municipiului Ungheni, urmăresc cu mare drag și mândrie evoluția noii generații de dansatori. De fiecare dată, mă bucur pentru reușitele lor.

Mulți, mulți ani înainte, dragă „Struguraș”!

MARINA ZAMĂ,
fostă dansatoare în „Struguraș”

Mulțumim, „Struguraș”, că ești

Mișcările de dans sunt expresii ale sufletului, iar dansul în sine este o explozie de emoții și trăiri. Alături de „Struguraș” am învățat să simt dansul, să trăiesc momentul și să exprim starea.

Am redat același dans la fel ca structură, dar, de fiecare dată, diferit ca mesaj și ca intensitate a emoțiilor trăite. Am învățat să fim o echipă, să ne ajutăm, să ne iubim și să ne perfecționăm cu fiecare repetiție și concert. Ne-am cizelat în timp și răsplata a fost pe măsură.

ta a fost pe măsură.

Am avut parte de momente frumoase, de neuitat, cu multe aplauze și urale. Oare ce ar fi fost „Strugurașul” fără coregrafa noastră, Nina Pricladov, un OM în adevăratul sens al cuvântului. Alături de ea ne-am simțit liberi, pregătiți și deschiși pentru noi experiențe și provocări atât în țară, cât și peste hotare.

Suntem mândri că facem parte din această mare familie — mă întreb: dacă, printr-o minune, s-ar

aduna laolaltă toți cei care au făcut parte din „Struguraș” de-a lungul celor 75 de ani de activitate, oare cum am încăpea în Palatul de Cultură?

Suntem recunoscători pentru lecțiile de dans și, în mod special, pentru lecțiile de viață primite.

Doamna Nina Pricladov, vă iubim! Mulțumim, „Struguraș”, că ești și că ne faci să fim fericiți.

ANA PELIN-POSTICĂ,
fostă dansatoare în „Struguraș”

Ungheni—Cernobîl—Madrid.

Un turneu cât o viață sau... cu prețul vieții

Eu sunt martor al Cernobilului, al celui mai important eveniment al secolului nostru, în pofida războaielor și revoluțiilor groaznice prin care va fi ținut minte secolul acesta. Au trecut peste douăzeci de ani de la acea catastrofă, dar până acum, pentru mine, rămâne întrebarea: despre ce depun eu mărturie — despre trecut sau viitor?

Svetlana Aleksievici, „Rugăciune pentru Cernobîl“

La 26 aprilie 2021, s-au împlinit 35 de ani de la catastrofa de la Cernobîl. „Ne-am mai deșteptat, toată lumea s-a deșteptat, dar după Cernobîl“, scrie Svetlana Aleksievici în cronică sa despre acele zile, o carte pentru care a obținut Premiul Nobel pentru literatură.

În acel deja îndepărtat an, 1986, dar și în anii următori, nimeni încă nu-și imagina amploarea catastrofei de la Cernobîl. Poate de atâta a

plecat într-o veselie acolo, la un an și jumătate de la avarie, Ansamblul „Struguraș“ de la Palatul de Cultură din Ungheni.

„... iar noi eram oamenii vremurilor noastre“

(Svetlana Aleksievici)

„Am fost trimiși acolo ca soli ai artei și culturii noastre populare moldovenești, pentru a ridica poziția combatanților“. (Constantin Alcaz, instrumentist al ansamblului). „Nimeni nu a fost impus, s-a promis doar: cine pleacă la Cernobîl, va beneficia de o deplasare într-o țară capitalistă dezvoltată“. (Valentina Ungureanu, solistă).

Au plecat într-o zi de decembrie a anului 1987 — 36 de inși: instrumentiști, vocaliști, dansatori. Până la Kiev au mers cu trenul. Acolo au fost întâmpinați de câțiva militari, au urcat într-un autobuz și au luat calea Cernobilului.

„Cât am mers pe drum, am tot văzut pustiire, sate întregi părăsite, case lăsate în plata Domnului, ca și cum oamenii și-ar fi luat numai documentele și au fugit unde au văzut cu ochii. La ferestre erau obloane și câte două scânduri în cruce. Unde și unde vedeai câte un moșnegel sau o băbuță stând sprijiniți de vreun toiaș la porțiță. Probabil, au decis să-și aștepte sfârșitul la locul de baștină“. (Constantin Cucu, solist vocal).

De obicei, în turneele lor, artiștii de la Ansamblul „Struguraș“ erau însoțiți de către reprezentanți ai comitetului raional al partidului comunist, ai comsomolului, de oficiali de la primărie. De data aceasta, nu a mers nimeni. Era pentru prima oară... Nimeni nu și-a pus atunci, la modul serios, întrebarea: „De ce?“. Aveau să înțeleagă mai târziu. Poate prea târziu.

„Unii de acolo s-au bucurat când ne-au văzut, alții ne spuneau: ce-ați

venit, nu știți unde ați nimerit...“ (Nicolae Arapu, instrumentist). „Și acum parcă se perindă în fața ochilor fețele obosite, triste și necăjite ale acelor spectatori“ (Constantin Alcaz).

„Moartea se ascundea pretutindeni, dar era parcă o altă moarte. Cu niște măști noi. Într-o imagine nouă. Omul era luat pe nepusă masă. Nu era pregătit“ (Svetlana Aleksievici)

Unde joacă moldovenii, acolo pământul geme

Artiștii Ansamblului „Struguraș“ erau fericiți. Și plini de viață. Erau optimiști, căci li se promisese că vor avea parte, mai târziu, de o deplasare în Spania. În acele vremuri, foarte puțini îndrăzneau să viseze la un astfel de turneu. Unghenenii, însă, deja se vedeau pe străzile Madridului. În plus, nu știau mare lucru despre consecințele catastrofei de la Cernobil. Pentru ei era o deplasare ca multe altele, poate cu unele pericole, minore. Își luaseră vin roșu și credeau cu sfîșnire că-i va proteja de radiație.

„Mergeam de la o unitate militară la alta, dormeam în cazărmi împreună cu militarii. Deoarece eram în preajma anului 1988, am pregătit un program din cântece și dansuri moldovenești, rusești, țigănești. Am pregătit și o urătură, pe care am tradus-o în limba rusă. Peste tot ne-au întâlnit frumos, fețele oamenilor se luminau când ne vedeau în scenă“ (Constantin Alcaz)

Anul nou, 1988, l-au întâlnit la Cernobil. Cu muzică și veselie, așa cum fac moldovenii la fiecare sărbătoare. Artiștii ungheneni și-au îndeplinit datoria. Le-au ridicat moralul militarilor ce se aflau acolo. Au dansat și au cântat, molipsind cu energia

lor debordantă tot ce se putea. Erau tineri, frumoși și talentați.

Doar că... În iureșul unui dans, unul dintre colegii lor, Gheorghe Berbeu, și-a pierdut cunoștința și a căzut la pământ...

„... ce sunt ei: eroi sau sinuci-gași?“

(Svetlana Aleksievici)

Cine știe dacă își pun această întrebare, în nopțile fără somn sau când au dureri insuportabile, membrii Ansamblului „Struguraș“, cei care au mers, cu încredere și optimism, la Cernobil. Cert e că foarte puțini vor să-și amintească de acea deplasare. Ei, artiștii „Struguraș“-ului din 1987, au, de foarte mult timp, diverse grade de dizabilitate. Fiecare al patrulea a decedat. Cu toții sunt membri ai Asociației „Cernobil“, dar, în ziua comemorării catastrofei de la Cernobil, nu se prea văd la monumente, la adunări festive.

„Ferească Domnul să mai fie o dată așa ceva. Nu m-aș mai duce. E

un dezastru“ (Nicolae Arapu). „E un lucru groaznic. Radiația nu se vede, o simți, dar mai târziu“ (Vladimir Iurii). „Cu cât timpul trece, simțim tot mai mult efectele acelei deplasări: amețeli, pierdere de cunoștință, dureri“ (Constantin Alcaz).

În loc de post-scriptum

Acea deplasare la Cernobil a făcut „Struguraș“-ul, peste ani, mult mai cunoscut. S-a scris mult, s-au făcut reportaje, a fost realizat și un scurtmetraj — „Murind pentru Madrid“, în regia lui Igor Cobileanski. Citatele din articol sunt luate anume din acel documentar, cât și din cartea lui Constantin Alcaz, „Ungheni, tezaur de cântec, joc și voie bună“.

Oficialii de la Ministerul Culturii s-au ținut de cuvânt. Ansamblul „Struguraș“ a avut acea deplasare în Spania. În luna noiembrie 1990. Întrebarea e dacă prețul nu a fost prea mare.

LUCIA BACALU

ABONAREA la revista „REALITĂȚI CULTURALE“ pentru anul 2022

poate fi făcută
la toate oficiile poștale

Orchestra de muzică populară „Struguraș”